

TIỀN TỆ - NGÂN HÀNG

GV: ThS. Nguyễn Hồng Thắng

Email: thangnh@hvnh.edu.vn

ĐT: 091 244 2971

Tài liệu tham khảo

- TS. Tô Kim Ngọc – Giáo trình Lý thuyết tiền tệ - ngân hàng
- Federic S. Mishkin - Tiền tệ, ngân hàng và thị trường tài chính, 2001
- Các tạp chí chuyên ngành: Tạp chí ngân hàng, tạp chí tài chính, tạp chí khoa học & đào tạo ngân hàng...
- Các văn bản pháp quy liên quan (Luật NHNN, Luật các TCTD, Luật các công cụ chuyển nhượng...)
- Internet...

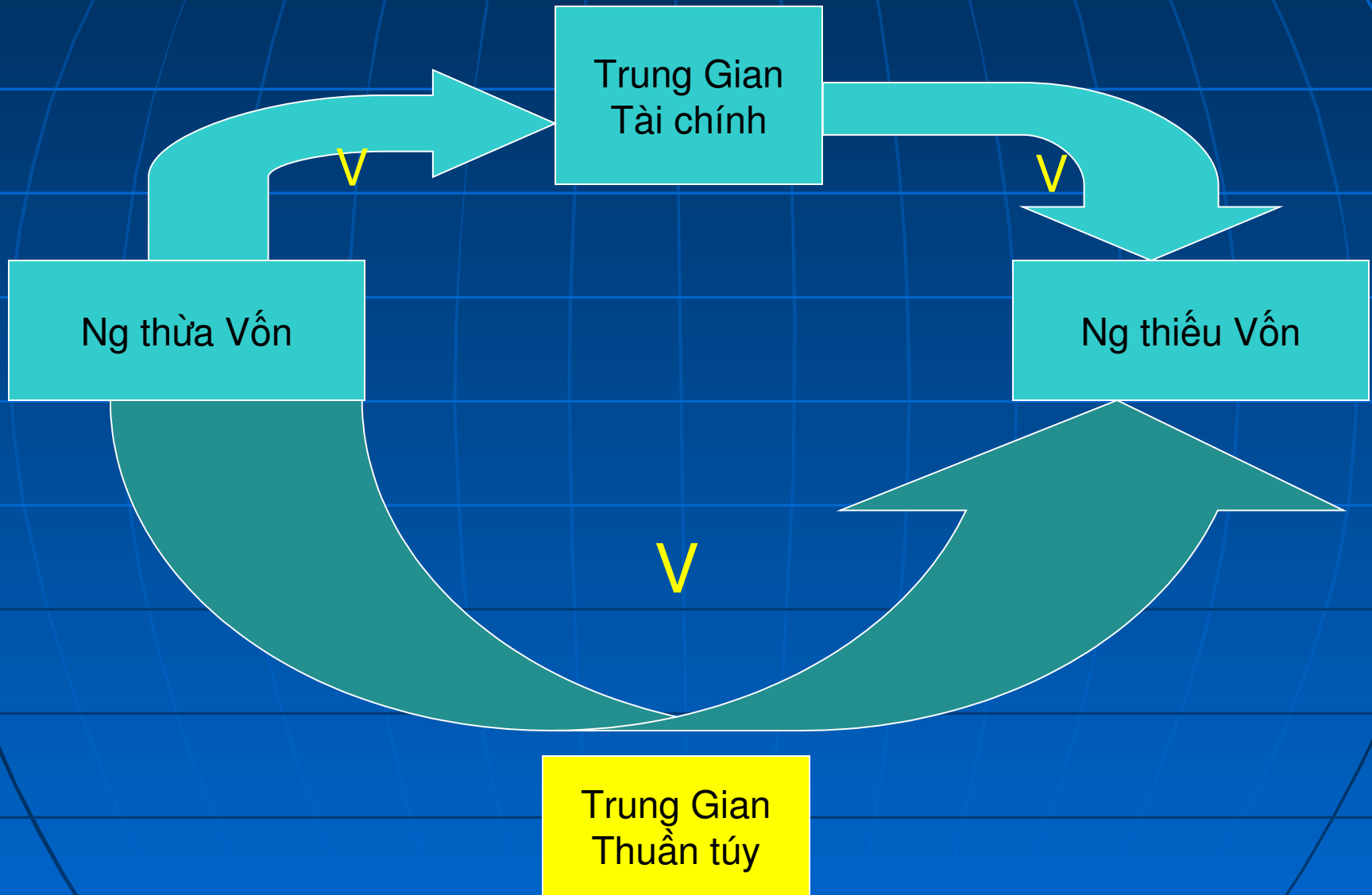
Bài 2:

Tổng quan thị trường tài chính

(Overview of financial markets)

- ❖ Khái niệm, đặc điểm
- ❖ Chức năng, vai trò
- ❖ Phân loại
- ❖ Các công cụ

Sự chuyển dịch của dòng V

Kh, i niÖm vµ ®Æc ®iÓm

■ *Kh, i niÖm:*

TTTC lµ n-ì mua b, n c, c c«ng cô tui chÝnh, qua ®ã vèn ®-íc chuyÓn mét c, ch trùc tiÕp hoÆc gi, n tiÕp tã chñ thÓ d- thõa V ®Ön chñ thÓ cũ nhu cÇu vÒ V

■ *C, c ®Æc ®iÓm:*

- Húng hãa lµ c, c c«ng cô tui chÝnh (financial instruments)
- Gi, c¶ cũa húng hãa nuy còng bÞ chi phòi bëi quan hÖ cung-cÇu ← txnh hxnh kd cũa ng-êi ph, t húng + ¶nh h-êng vÛ m« kh, c
- Nh÷ng ng-êi tham gia trªn TTTC:

Ng-êi tiÕt kiÖm, Ng-êi ®Çu t-, Ng-êi m«i giú, Ng-êi kinh doanh chøng kho, n, C, c chuyªn gia, Ng-êi ®Çu C-1

Chức năng, vai trò của TTTC

▪ Chức năng:

- Chức năng dẫn vốn
- Chức năng tiết kiệm
- Chức năng thanh khoản

▪ Vai trò:

- Gấp phụng năng cao năng suất và hiệu quả của toàn bộ nền kinh tế
- Tạo môi trường thuận lợi cho dung hòa các lợi ích kinh tế của các chủ thể kinh tế khác trên thị trường
- Kích thích tính hiệu quả của các doanh nghiệp
- Tạo điều kiện thuận lợi cho các giao dịch tại chỗ

Phân loại thị trường tại chÝnh

Căn cứ vào:

- Thời hạn luân chuyển vốn
- Phương thức tổ chức thị trường
- Phương thức luân chuyển vốn

Phân loại thị trường tại chÝnh

- Căn cứ vào phương thức tổ chức thị trường:
  - **Thị trường sơ cấp:** (*primary market*)
    - Là thị trường ph, t hính công cộng tại chÝnh
    - §Æc Òi Óm nÆi bËt lư nã t¹o n^an c, c công cộng tại chÝnh mới
    - DN vµ CP sô đông Ò t²ng vèn
  - **Thị trường thø cấp:** (*secondary market*)
    - N-ì mua b, n l¹i c, c công cộng tại chÝnh Ò Ò-ìc ph, t hính tr^an TTSC
    - Chøc n²ng c- b¶n lư t²ng tÝnh thanh kho¶n cho c, c công cộng tại chÝnh Ò Ò-ìc ph, t hính (ko cã t, c đông huy Ò éng th^am vèn)

Mối quan hÖ
giữa 2 thị tr-êng
lụ gx nhØ?

Ph©n lo¹i thĐ tr-êng tui chÝnh (tiỐp)

- **Căn cứ vào phương thức luân chuyển vốn:**
  - **ThĐ tr-êng trùc tiỐp:** (*direct channel*)
Vèn ®-íc chuyỐn giao trùc tiỐp tỗ ng-êi tiỐt kiỐm ®Ốn ®Çu t- (cã thỐ th«ng qua ng-êi m«i giú thuÇn tóy)
  - **ThĐ tr-êng gi,n tiỐp:** (*indirect channel*)
Vèn ®-íc chuyỐn tỗ ng-êi tiỐt kiỐm sang ng-êi ®Çu t- th«ng qua vai trř của c,c TGTC: NHTM, C«ng ty tui chÝnh, c«ng ty bñlo hiỐm...

- Tôi nên Huy động V trên thị trường nào?
- Theo các bạn, tôi sẽ gặp những thuận lợi và bất lợi gì trên mỗi thị trường?

Ph©n lo¹i thĐ tr-êng tui chÝnh (tiỐp)

- Chức năng của các TGTG: (financial intermediaries)
  - + Chức năng môi giới
  - + Chức năng biến Òại tại s¶n: *chức năng chñ yỐu h×nh th¶nh n¶n lĩi thĐ của k¶nh chuyỐn giao vèn gi, n tiỐp:*
    - Thay thĐ của c¶ng cô tui chÝnh s-cÊp do ng-êi ÒÇu t- trực tiỐp ph, t h¶nh = ph, t h¶nh của công cô tui chÝnh cả tÝnh l¶ng cao, mĩ ro thẾp cho nh-ng ng-êi tiỐt kiỐm
    - ChuyỐn của kho¶n vèn nh¶n r¶i quy m¶ nhá lĩ trong tay ng-êi tiỐt kiỐm th¶nh quỹ cho vay vĩ quy m¶ lĩn cả kh¶ n¶ng Ò, p øng Ò-íc nhu của vèn kh, c nhau của XH

Ph©n lo¹i thP tr-êng tui chÝnh (tiÕp)

- C¸n c¸ v¸o th¸i h¹n c¸a c,²c c«ng c¸ tui chÝnh

□ ThP tr-êng ti¸n t¸:

- o N-i trao ®¸i mua b,²n c,²c c«ng c¸ tui chÝnh ng^{3/4}n h¹n
- o §Æc tr-ng: h¸ng h¸a c¸ tÝnh thanh kho¸n cao, r¸i ro thÊp n¸n LN thÊp
- o §©y l¸ thP tr-êng quan tr¸ng ®¸ tui trÝ c,²c nhu cÇu v¸ v¸n l-u ®¸ng c¸a c,²c DN v¸ CP (TSX gi¸n ®-n l¸ ch¸ y¸u)
- o Ph©n chia th¸nh thP tr-êng li¸n ng©n h¸ng v¸ thP tr-êng ti¸n t¸ m¸ r¸ng c¸n c¸ v¸o s¸ kh,²c biÕt v¸ ch¸c n¸ng c¸ng nh- ph¹m vi thP tr-êng.

□ ThP tr-êng v¸n:

- o N-i trao ®¸i mua b,²n c,²c c«ng c¸ tui chÝnh trung d¸i h¹n
- o R¸i ro cao h-n n¸n LN c¸ng cao h-n
- o Th¸a m-n nhu cÇu v¸ v¸n ®Çu t- d¸i h¹n c¸a DN v¸ CP (TSX m¸ r¸ng)
- o C¸ th¸ ®-ic chia th¸nh thP tr-êng tÝn d¸ng trung, d¸i h¹n v¸ thP tr-êng ch¸ng kho,²n (TTCK)

TTCK- Các thị trường chứng khoán

SGD

- Căn trung tâm GD công bố
- GD thông qua Hội đồng, tập trung
- Chở cả 1 mức giá, Hội với 1 ck thì 1 thì Hội
- Ck GD thông cả Hội an toàn cao
- Căn thố số đông mạng điện riêng Hội GD hoặc không
- Chở cả 1 nhụ t^o lập thị trường chứng cho 1 loⁱ Ck, Hội lụ c, c gia ck của Hội
- C^och^o thanh toán bị trở Hội ph^ong thèng nhất

OTC

- Hội Hội giao dịch phi tập trung
- GD thông qua thỏa thuận lụ chủ yếu
- Căn thố cả nhiều mức giá, Hội với 1 ck thì 1 thì Hội
- GD c, c loⁱ ck Hội mỗi ro cao hơn
- Sdg Hội thèng MT&T điện riêng Hội GD, thông tin vụ quản lý
- Căn c, c nhụ t^o lập thị trường chứng cho 1 loⁱ ck
- C^och^o thanh toán lụ linh hoạt vụ Hội d^ong

Điểm giống nhau:

- Hội lụ c, c trg cả tác ch^oc, ch^ou sù quản lý, giám sát của nhụ n-íc
- Hội Hội của trg ch^ou sù chi phèi của Hội thèng Luật ck vụ c, c VBPL liên quan

TTCK- Các thị trường chứng khoán

OTC

- Cả tác chƣc chƣc chỉ
- GD thƣa thu ƣn qua m ƣng
- Ck mua b ƣn lƣ cƣ ph ƣt hƣnh ra c ƣng ch ƣng
- Cả s ƣ qu ƣn lý, gi ƣm s ƣt c ƣa Nh ƣ n-íc

Thị trường tự do

- Không cả tác chƣc
- Thƣa thu ƣn trực ti ƣp
- Lƣ t ƣt c ƣ c ƣ cƣ ph ƣt hƣnh
- Không cả s ƣ qu ƣn lý c ƣa Nh ƣ n-íc

Điểm giống nhau:

- Đƣa đ ƣm giao d ƣch lƣ phi t ƣp trung
- Ch ƣn y ƣu đ ƣ đ ƣng c ƣ ch ƣ x ƣ c l ƣp gi ƣ qua th ƣng l ƣng v ƣ thƣa thu ƣn
- C ƣ c ch ƣng kho ƣn giao d ƣch ph ƣn l ƣn lƣ c ƣ c ch ƣng kho ƣn cả t ƣ l ƣ sinh l ƣi cao, đ ƣ m ƣi ro l ƣn

Công cụ của thị trường tiền tệ

- Công cụ của thị trường tiền tệ
  - TÝn phiếu kho bạc (T-Bills)
  - TÝn phiếu NHNN (CB-Bills)
  - Thương phiếu (Commercial Paper)
  - Chấp phiếu ngân hàng (Bank's Acceptances)
  - Chứng chỉ tiền gửi (Certificate of Deposits)
  - Hợp đồng mua lại (Repo)
  - Đô-la Châu Âu (Eurodollars)
  - Tiền NHTW
  - .. ....
- Công cụ của thị trường chứng khoán
  - Cổ phiếu (Stock)
  - Trái phiếu (Bonds)
  - Chứng khoán phái sinh (Derivatives)

TÝn phiếu kho bạc

- Lạm giÊy vay nî ng^{3/4}n h¹n do KBNN ph, t hụnh ①Ó bî ①^{3/4}p thi ①u hôt t¹m thêi cĩa NSNN, thêi h¹n: 3, 6, 12 th, ng
- Cả tÝnh thanh kho ①n cao, mĩi rọ g ①n nh- b»ng 0 n ①n th-êng l-i su ①t th ①p, thu nh ①p l ①i kh«ng b ① ①, nh thu ① v x n ① kh«ng ①-íc coi l ① TS v ①n
- §-íc ph, t hụnh d-íi h x nh th ①c ch ①ng ch ① hay b ①t to, n ghi s ①e, ph- ①ng th ①c ph, t hụnh cả th ① l ①:
  - § ①u th ①u (qua NHNN)
  - PH trùc ti ①p th«ng qua KBNN
  - PH th«ng qua ①¹i lý (th-êng l ① c, c TCTD)
- Ch ① y ①u do c, c NHTM n^{3/4}m gi ÷ (do cả tÝnh thanh kho ①n cao), NHTW s ① d ①ng ①Ó th ①c hi ①n chÝnh s, ch ti ①n t ①

Týn phiếu NHNN

- Lộ l^oi c^k do NHTW ph^ut h^unh ^oR^o t^o ra c^ong c^o tr^un th^up tr-êng ti^on t^o, nh^um th^uc hi^on ch^uy nh^u s^uch ti^on t^o qu^oc gia
- Tham gia v^uo th^up tr-êng týn phi^ou NHNN l^uc c^o NHTM, c^ong ty b^olo hi^om...
- §-i^c tù do mua b^un, chuy^on nh-îng, c^om c^o gi^oa c^o TCTD, ^oR-îc c^om c^o hay chi^ot kh^ou ^oR^o vay v^on ã NHTW...

Chấp phiếu ngân hàng

- Thủ tục chấp nhận phiếu do công ty phát hành, cả thời hạn ngân hàng và Ngân hàng Thương mại chấp nhận thanh toán bằng cách Ngân hàng đều chấp nhận lên hệ phiếu.
- Công ty phát hành hệ phiếu phải ký gửi một khoản tiền nhất định vào tài khoản của Ngân hàng để đảm bảo khả năng chi trả hệ phiếu → giảm rủi ro cho NH
- Ngân hàng mua trên thị trường trước khi Ngân hàng

Chứng chỉ tiền gửi

- Lạm dụng công nghệ vay nê do NH ph, t hính nh»m huy
Rég vên trên thp tr-êng víi bñn chÊt t-—ng tù nh-
mét khoñn tiÒn gõi cũ kú h¹n (ng-êi sã h÷u CD R-
íc trñ l-i Rph kú vụ hopen trñ mÖnh gi, khi RÕn
h¹n)→ gióp NH chñ Rég, giñm phö thüc vụo
TG cũa KH.
- Thêi h¹n: th-êng lụ ng^{3/4}n h¹n, song còng cũ khi tíi
5-7 nãm
- Sù kh,c biÖt so víi c,c khoñn tiÒn gõi cũ kú h¹n lụ
CD cũ thÓ chuyón nh-ìng vụ mÖnh gi, R-íc
thèng nhÊt theo mét mợc gi, trp chuÈn.

Hợp đồng mua lại

- Lạm mãi vay $ng^{3/4}n$ h¹n trong $\mathbb{R}$ ã chøng kho_n $\mathbb{R}$ -íc đĩng lựm $\mathbb{R}$ llm blllo
- 1 Repo gảm 2 giao đp ch sau:
  - B_n ck kìm theo cam kốt mua lⁱ ck theo cĩng møc gi_t tⁱ thêi $\mathbb{R}$ iÓm x_c $\mathbb{R}$ p nh trong t-ng lai. Ng-êi b_n cam kốt trll cho ng-êi mua 1 l-i suÊt nhÊt $\mathbb{R}$ p nh
  - Mua ck kìm theo cam kốt b_n lⁱ ck theo cĩng møc gi_t tⁱ thêi $\mathbb{R}$ iÓm x_c $\mathbb{R}$ p nh trong t-ng lai. Ng-êi mua ck sĩ $\mathbb{R}$ -íc nhËn møc l-i suÊt nhÊt $\mathbb{R}$ p nh.
- Thêi h¹n $\mathbb{R}$ a đ¹ng: tở “qua $\mathbb{R}$ am” $\mathbb{R}$ Õn vùi th_{ng}
- LsuÊt $\mathbb{R}$ -íc tĩ nh tr^an c-sẽ l-i suÊt thp tr-êng hiÕn hụnh, l-i suÊt quũ li^an bang vµ l-i suÊt cĩa c«ng cô nĩ $ng^{3/4}n$ h¹n

Đ«la Ch©u ¢u

- Lũ kho¶n TG = USD ẽ NH ngoµi n-íc Mũ
- Thêi h¹n Ra d¹ng: tã “qua Ra” Rõn 5 n¹m
- L·i suÊt d¹ tr¹n L·i suÊt LIBOR
- C, c NHTM sã dõng Ra Ch©u ¢u RÓ
RiÒu chØnh tr¹ng th, i vèn kh¶ dõng, viÖc
giao dÞch R-íc thùc hiÖn th«ng qua hÖ
thèng ghi s¹.

Tiền NHTW

- Mụ nh÷ng mản vay nĩ ng^{3/4}n h¹n ỚiỚn h×nh gi÷a c, c NH = nh÷ng kho¶n TG của hã tĩ NHTW ỚỚ ỚiỚu chỚnh nhu cỚu dù trù
- L·i suÊt Ớ·íc thiỚt lẾp theo nguyªn t^{3/4}c tháa thuÊn

Cổ phiếu

- Luật chứng khoán có hiệu lực bắt đầu ghi sổ, xác nhận quyền sở hữu và lưu ý chi phí phát sinh của ngành sẽ hữu cơ phiếu (đặc biệt là vốn của một công ty cổ phần).
- 2 loại cổ phiếu:
  - **Cổ phiếu thường:** là loại cổ phiếu phổ thông, phổ biến và tạo ra lợi nhuận kinh doanh và chi phí phát sinh chia cho các cổ đông của công ty. Các cổ phiếu (đặc biệt là cổ phiếu) sẽ quyền nh: quyền bỏ phiếu, quyền chuyển nhượng...CP này chưa nhiều rủi ro do giá, của cả cả thó biến (đáng giá)
  - **Cổ phiếu ưu đãi:** là loại cổ phiếu ưu đãi, ưu tiên chia lợi nhuận trước CP thường, ưu tiên phát sinh chia TS của công ty khi phát sinh trước CP thường. Tuy nhiên, ngành 3/4m giá trị CP này không có quyền bỏ phiếu. Cổ phiếu ưu đãi là (đặc biệt) chia ra làm nhiều loại: CP (đặc biệt) tích lũy và không tích lũy, tham dự chia phần và không tham dự chia phần...

Trị phiếu

- Lưu lo¹i c_k ®-i^c ph_t h_{nh} d-¹i h_{xnh} th_{oc} ch_{ong} ch_o ho¹Ec b_{ot} to_n ghi s_ae, x_c ®Đnh ngh¹ĩa vô tr_q n¹i (c_q g_{ec}+l¹.i) c_{ña} t_ae ch_{oc} ph_t h_{nh} ®èi v¹i ng-êi s_e h_÷u TrP.
- TP ch_oa ®ùng c_c th_«ng tin: T²ên TCPH, m¹Önh gi_ç, th¹êi h¹n, l¹.i su¹Ët v_u k¹ú tr_q l¹.i.
- Ph¹©n lo¹i: C_ã nhi¹Òu c_cch:
  - Theo t¹ý nh chuy¹Ón nh-¹ing: v_« danh - ký danh
  - Theo h_{xnh} th_{oc} g_{ãp} v_{en}: ti¹Òn - hi¹Ön v¹Ët
  - Theo ph-¹ng th_{oc} tr_q l¹.i: Coupon (c_ã cu¹èng l¹.i ®Ý nh k¹im) v_u Zero- Coupon (ko c_ã cu¹èng l¹.i ®Ý nh k¹im, g_{ãm} TrP chi¹Ốt kh¹Ëu v_u TrP g_{ép})
  - Theo ch¹ñ th¹Ó ph_t h_{nh}: c_«ng ty-CP h¹ñ

Theo c, c b¹n,
Cæ phiÕu vµ tr, i phiÕu
cã gx kh, c nhau?

Chợng kho, n ph, i sinh

- QuyÒn mua cæ phÇn (Rights),
- Chợng quyÒn (Warrants),
- QuyÒn chän (Options),
- Híp ®ång kú h¹n (Forwards),
- Híp ®ång t-—ng lai (Futures)
- ...